

Una falla a Madrid i un 'lladró' de quatre metres

Robert Roca plantà una falla a Madrid el 1915 - Durant la seua estada aportà ceràmiques al Ministeri

04.02.2019 | 04:15

Una falla a Madrid i un ŻlladróŻ de quatre metres

El 1915, durant les festes en honor a Sant Isidre, es disparà una llarga traca i es cremà una falla al prat de la glorieta de Quevedo de Madrid (no fou la primera que es plantà a la capital, segons l'estudiós Javier Mozas). Assistí molta gent i algun lladre, perquè el carboner José Castro Moya denuncià que, durant la cremà, li havien furtat la cartera amb 850 pessetes.

La falla fou una iniciativa del Comité de festes del districte de Chamberí, que volia retre homenatge a la Tía Javiera. Es composava d'una representació d'aquesta dona: un gran ninot de vuit metres d'alçada, amb mocador al cap, una cistella amb «rosquilles de Santa Clara» i,

als peus, una gran botija. A la segona meitat del segle XIX, la Tía Javiera anava des del seu poble de Villarejo de Salvanes al lloc on se celebraven les festes en honor del patró de Madrid per vendre les seues singulars rosquilles del sant. Com que la dona morí sense fills, ben prompte proliferaren llocs de venda de d'aquests productes regentats per suposades germanes, nebodes, cosines o successores de la Tía Javiera. Això incrementà encara més la seua popularitat, raó per la qual se li va retre homenatge d'aquella manera inhabitual.

L'artista d'aquella falla madrilenya fou Robert Roca Cerdá, un jove de vint-i-dos anys que havia nascut a Ontinyent, el 19 de novembre del 1892. Havia realitzat estudis de modelatge a l'Acadèmia de Sant Carles de València (1909-1912) i, en finalitzar-los, es traslladà a Madrid, on treballà molts anys a les ordres de Mariano Benlliure. Temps després passà al taller de José Capuz, un altre escultor valencià instal·lat a Madrid. El mateix any de la falla, Robert Roca exposà obra al Círculo de Bellas Artes. Durant la seua estada a la capital modelà carrosses per a les festes de carnestoltes. Guanyà accèssits a les festes del 1917, amb una carrossa anomenada «El Dios de la Tierra» (Plutó), i del 1923, amb una altra amb el títol «El ocaso de los ídolos».

Per al pavelló espanyol de l'Exposició Internacional d'Arts Decoratives de París de l'any 1925, Robert Roca realitzà un gran escut nacional de ceràmica, amb dues columnes amb lleons heràldics, que ubicaren en la porta del pavelló. N'obtingué un dels grans premis del jurat (junt amb, entre altres, Josep Clarà o Marià Fortuny). Sembla que l'escut fou reubicat a l'ambaixada espanyola a París. En aquesta època elaborà també ceràmiques per a l'edifici del Círculo de Bellas Artes (finalitzat el 1926) i presentà un model per al concurs d'una figura que servira de remat a la torre de l'edifici. Es tractava d'una Pal·las Atenea a escala. La figura, de 112 cm, estigué al Museu de Ceràmica González Martí, encara que ara no hi consta. De Roca només hi ha una placa ceràmica, amb un possible autorretrat. El concurs del remat se suspengué per falta de pressupost. Quatre dècades després es tornà a convocar i fou guanyat per l'escultor andalús Juan Luis Vasalló, que instal·là la seua Atenea de bronze a la terrassa de l'edifici del Círculo.

Durant la seua estada a Madrid, l'escultor d'Ontinyent també aportà ceràmiques per al Ministeri d'Educació (l'edifici del qual es finalitzà el 1923), ubicat, com el del Círculo de Bellas Artes, al carrer Alcalá de Madrid, i per al Palau de la Premsa, que es troba a la Gran Vía, front a la plaça de Callao (finalitzat el 1928 i avui convertit en cinema). Roca també esculpí un bust del compositor carcaixentí Juan Vert, conegut entre altres obres per la sarsuela «La leyenda del beso», que morí prematurament a Madrid el febrer del 1931.

Segons les recerques de R. Pérez Contel, durant la II República, Robert Roca estigué adscrit al sindicat d'escultors i marbristes de la CNT. Proposà que es feren noves plaques retoladores

per als carrers i les places. S'ha conservat la que ell realitzà per al carrer dedicat a l'almirall Roger de Llúria, ubicada a la l'edifici de Correus, cantonada amb plaça de l'Ajuntament. Segons la premsa de l'època, també proposà a l'Ajuntament la creació d'una fàbrica-escola de ceràmica a València (el que fou desestimat el setembre del 1932) i l'erecció d'una «monumental estàtua a València» (desestimada l'octubre del 1933). Potser estava pensant en reaprofitar el model de la Pal·las Atenea. També participà en el concurs del panteó a Blasco Ibáñez, que finalment realitzà Benlliure.

En la postguerra, Robert Roca hagué de dedicar-se a l'escultura religiosa. Elaborà una Santa Cecília per a l'església d'Alaquàs, un Sagrat Cor de Jesús de marbre blanc, que s'instal·là junt a l'ermita de Sant Roc a Viver, i alguns passos de Setmana Santa per a Tobarra (Albacete), així com la restauració d'una Mare de Déu de Francisco Salzillo, que han estat estudiats per J. M. Hurtado.

Deixant de banda un lleó que es trobaria als Vivers (segons el seu testimoni), però que no hem pogut localitzar, l'única escultura a València és la imponent Pal·las Atenea que hi ha al principi de l'avinguda Blasco Ibáñez. En la seua tesi doctoral, Elena de las Heras va detallar la construcció d'aquest monument, erigit com a homenatge a Manuel González Martí. L'obra fou finançada per la fundació de Milagros Gallego González, una mestra que dirigí la Colònia Infantil de la Malva-rosa en temps de la II República, i que llegà les rendes d'unes propietats a l'Administració per fer-li un homenatge al fundador del Museu de Ceràmica.

L'escultura es va fer a partir de l'esbós que Robert Roca havia dissenyat per al remat del Círculo de Bellas Artes quatre dècades abans. L'artista elaborà les 84 peces que componen la Pal·las Atenea en unes instal·lacions annexes al Museu de Ceràmica, el procés de cocció de les quals (a 1.400 graus) es realitzà a la fàbrica Lladró de Tavernes Blanques. Aquesta companyia havia estat fundada el 1953 i en aquella època encetava la seua existosa internacionalització. Per tant, podríem dir que a la ciutat de València tenim una singular figura de «lladró» de 4,40 metres. El juny de 1967, l'Ajuntament acordà la construcció del pedestal, de 3,75 metres d'alçada.

Finalment, l'obra s'inaugurà el diumenge 12 de novembre de 1967. A la crònica del pintor de Llúria José Manaut Viglietti, publicada a la premsa, llegim: «Cuando la bandera valenciana que envolvía la imagen cayó y, a los acordes jocundos de la marcha de la ciudad, interpretada por clarines y timbales rituales, apareció la diosa de la Sabiduría, al reflejar en su revestimiento la cálida luz de la tarde, nos ofrecía un rutilante caleidoscopio de encendidos matices. Inspirada en la Athenea Parthenos fidiaca, el escultor valenciano Roberto Roca ha modelado y tratado cerámicamente, con pericia notoria, una estatua de cuatro metros de altura, que se eleva sobre alto plinto, entre frondas de mirtos». Potser aquell assolellat dia

de tardor, l'escultor tinguera el record d'aquella altra figura femenina, també de vuit metres d'alçada, plantada 52 anys abans al prat de la glorieta de Quevedo i cremada poc després.

El 1971 encara hi havia un procés obert perquè l'escultor reclamava un deute pendent a la Fundació que havia promogut l'obra. Segons un testimoni arreplegat per Hurtado, Robert Roca visqué tota la seua vida amb necessitats econòmiques. Morí a la Clínica del Consuelo d'una bronconeumònia aguda el 23 de novembre del 1978, quatre dies després de complir els 86 anys. Les seues restes foren dipositades a la fossa comuna del Cementeri de València.

[Compartir en Facebook](#)

[Compartir en Twitter](#)

Más información

Huelga en la EMT: paros y horarios.

La Batalla de Flores y el Corpus ya son Fiesta de Interés Autonómico.

Sanidad fija la Estrategia contra el Cáncer 2019-2022.

Temas relacionados:

[Círculo de Bellas Artes](#)

[Cistella](#)

[Cremà](#)

[Festes](#)

[Madrid](#)

[Ninot](#)

[Plantà](#)

[Prat](#)

[Sant Carles](#)

[Santa Clara](#)

[Valencia](#)

Contenido para ti

Ruth Vera: "Debemos desvincular cáncer y muerte"

04-02-2019

"Hasta la sal de mesa contiene microplásticos"

04-02-2019

Verdi romántico y violento en Les Arts

04-02-2019

El ángel de la guarda del AVE

04-02-2019

El Consell reforzarà la Policía Autonómica para luchar contra la violencia machista

04-02-2019

Valencia y selección argentina, firmen en la cancha del River antes de comenzar el partido: Maradona, capitán

El Valencia frena a Maradona

04-02-2019

Levante
EL MERCANTIL VALENCIANO
[Mapa web](#)

C. Valenciana

València
El tiempo
Transportes en València
Tráfico en València
Cartelera de cine
Fallas
Servicios

Clasificados

tucasa.com
Iberpisos
Iberanuncio
Ibercoches
Iberempleos
Anuncios breves
Cambalache

Especiales

Lotería Navidad
Lotería el Niño
Fórmula 1
Motogp
Premios Cine
Calendario Laboral
Calendario Escolar

Otras webs del Grupo Prensa Ibérica Media

Otras webs de Prensa Ibérica Media

Diari de Girona | Diario de Ibiza | Diario de Mallorca | Empordà | Faro de Vigo | Información | La Opinión A Coru
Opinión de Murcia | La Opinión de Tenerife | La Opinión de Zamora | La Provincia | La Nueva España | Levante-
Superdeporte | The Adelaide Review | 97.7 La Radio | Euroresidentes | Lotería Navidad | Premios Cine | Compr

© Editorial Prensa Valenciana, S.A. Todos los derechos reservados.

[Aviso Legal](#) | [Política de Privacidad](#) | [Política de Cookies](#)